

1400–1500-LUVUT: RENESSANSSI (HI4) JA LÖYTÖRETKET (HI1)

Rafael, *Ateenan koulu*, 1511

Humanismi

- Ajattelun, taiteen ja tutkimuksen keskipisteeksi i_____
- Kiinnostus a_____ ajan kirjallisuuteen ja sivistykseen

Vaikutteet

- Taloudellista tukea r_____lta ja k_____lta (mesenaatteja)
- Tutustuminen k_____n-kieliseen kulttuuriin Bysantin oppineilta

Renessanssi

- Kukoisti _____- ja _____-luvulla
- Sai alkunsa I_____sta, josta levisi muualle Eurooppaan
- Nimi (it. *rinascimento*) tarkoittaa:

Ihmisihanne

- Y_____llisyys
- Omiin k_____hin luottaminen
- M_____puolisuus → y_____nero, *uomo universale*

Taide

- Taiteilijan asema ja arvostus _____
- Uskonnollisten töiden rinnalle m_____t aiheet
- Esikuvat a_____sta
- Tekninen kehitys, mm. realistinen ja h_____nen ihmiskuvaus, keskeisp_____

Humanismi

- Ajattelun, taiteen ja tutkimuksen keskipisteeksi ihminen
- Kiinnostus antiikin ajan kirjallisuuteen ja sivistykseen

Vaikutteet

- Taloudellista tukea rikhtinai lta ja kauppiain lta (mesenaatteja)
- Tutustuminen kreikan kieliseen kulttuuriin Bysantin oppineilta

Renessanssi

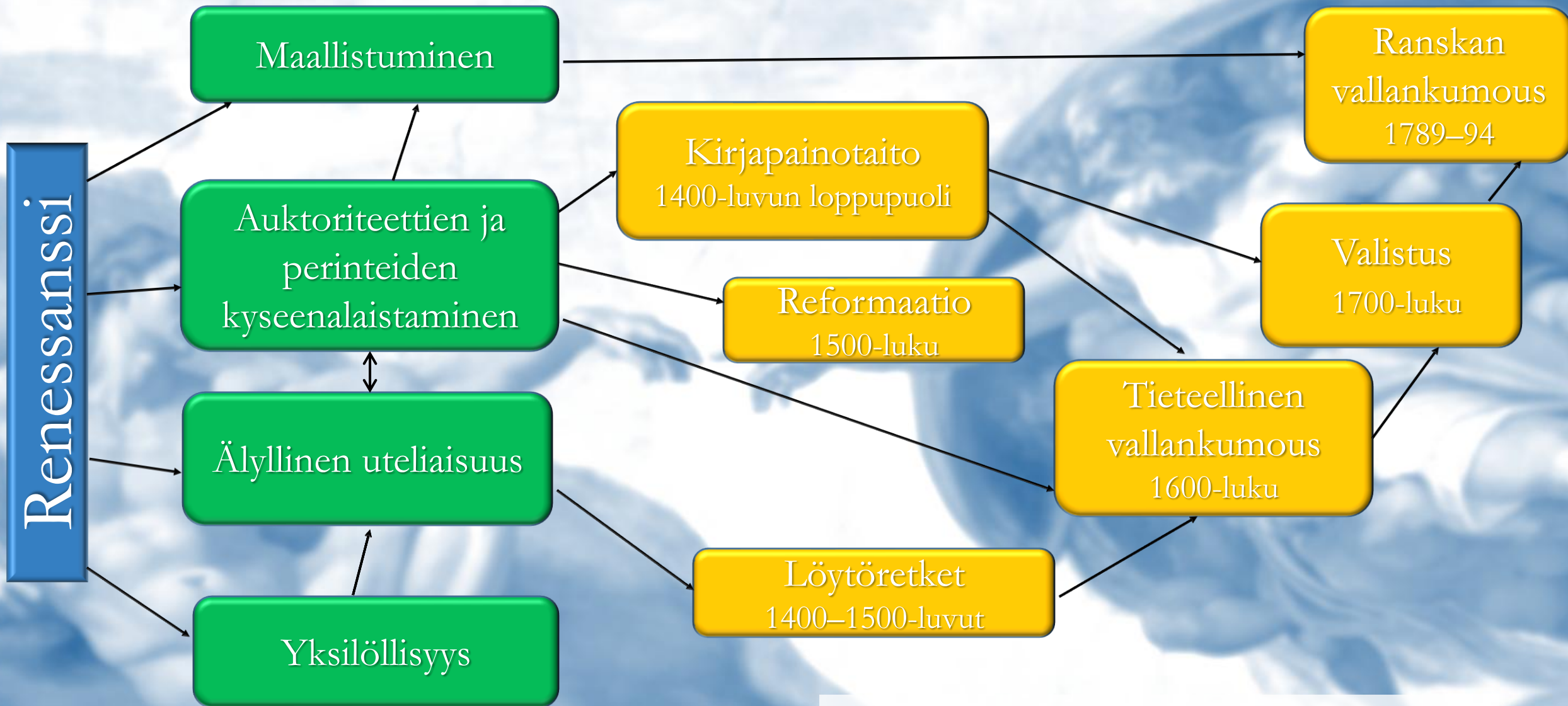
- Kukoisti 1400 - ja 1500 - luvuilla
- Sai alkunsa Italia sta, josta levisi muualle Eurooppaan
- Nimi (it. *rinascimento*) tarkoittaa:
(Antiikin kulttuurin) uudelleen-syntymää

Ihmisihanne

- Yksilöllisyys
- Omiin kykyihin luottaminen
- Moni puolisuus → yleinen, *uomo universale*

Taide

- Taiteilijan asema ja arvostus korosivat
- Uskonnollisten töiden rinnalle maalliset aiheet
- Esikuvat antiikista
- Tekninen kehitys, mm. realistinen ja harmoninen ihmiskuvaus, keskeisperspektiivi

**Renessanssin vaikutus:
modernin ihmiskuvan perusta**

Vuonna 1527 Pyhän Saksalais-Roomalaisen keisarikunnan joukot, joista valtaosa oli saksalaisia protestantteja, hyökkäsivät Roomaan, joka kuului paavin hallitsemaan Kirkkovaltioon.

Aineistona on saksalaisjoukoissa taistelleen kapteeni Sebastian Schertlin von Burtenbachin (1496–1577) päiväkirjaote ja hollantilaisen taidemaalari Martin van Heemskerckin (1498–1574) kaiverrus.

Mitä aineistot kertovat kristikunnan sisäisistä ristiriidoista 1500-luvulla? Vastaa aineistojen ja tietojesi avulla.

Herra! Mihin tilaan ovat joutuneet kirkko ja kristillinen uskonto, kun tällainen kauhea voitto on voinut tapahtua ja me kristityt olemme hävittäneet uskontomme pääkaupungin! Kuinka iloisia tästä mahtavatkaan olla turkkilaiset, pakanat ja juutalaiset! Onko kristittyjen todella pitänyt käydä sotaa kristittyjä vastaan ja hävittää pyhä kaupunki?

Lähde: Sebastian Schertlin von Burtenbachin päiväkirja, vuoden 1527 Rooman ryöstöä koskeva merkintä

HI4: taidehistoriaan liittyvä tehtävä

Hyödynnä kuvia ja pohdi, miten antiikin vaikutus näkyi renessanssin taiteessa. (10 p.) (YO S18)

Sandro Botticelli, *Mooses rankaisee kapinoitsijoita* (1481). Sikstiiniläiskappeli, Vatikaanivaltio.

Konstantinuksen riemukaari. Rooma.

- Faktoja
- Perusteltuja näkemyksiä

- Ajoitukset / määrittelyt

Hyödynnä kuvia ja pohdi, miten antiikin vaikutus näkyi renessanssin taiteessa. (10 p.)

- **Renessanssi:**
uudelleensyntymä →
antiikin taiteen ja
arvojen ihannoitua

- Konkreettisia
esimerkkejä:
riemukaari,
pylväät
- Myös kuvien
ulkopuolelta, esim.
alastomat patsaat,
arkkitehtuuri...

Hyödynnä kuvia ja pohdi, miten antiikin vaikutus näkyi renessanssin taiteessa. (10 p.) (YO S18)

Hyvän vastauksen piirteet / YTL:

Hyvässä vastauksessa kokelas osoittaa ymmärtävänsä renessanssin sijoittumisen keskiajan ja uuden ajan taitteeseen sekä selvittää joko etymologian avulla tai muuten renessanssin koko idean olleen antiikin ihannointi ja antiikin taiteen jäljittely. Kokelas esittää tästä joitakin konkreettisia esimerkkejä.

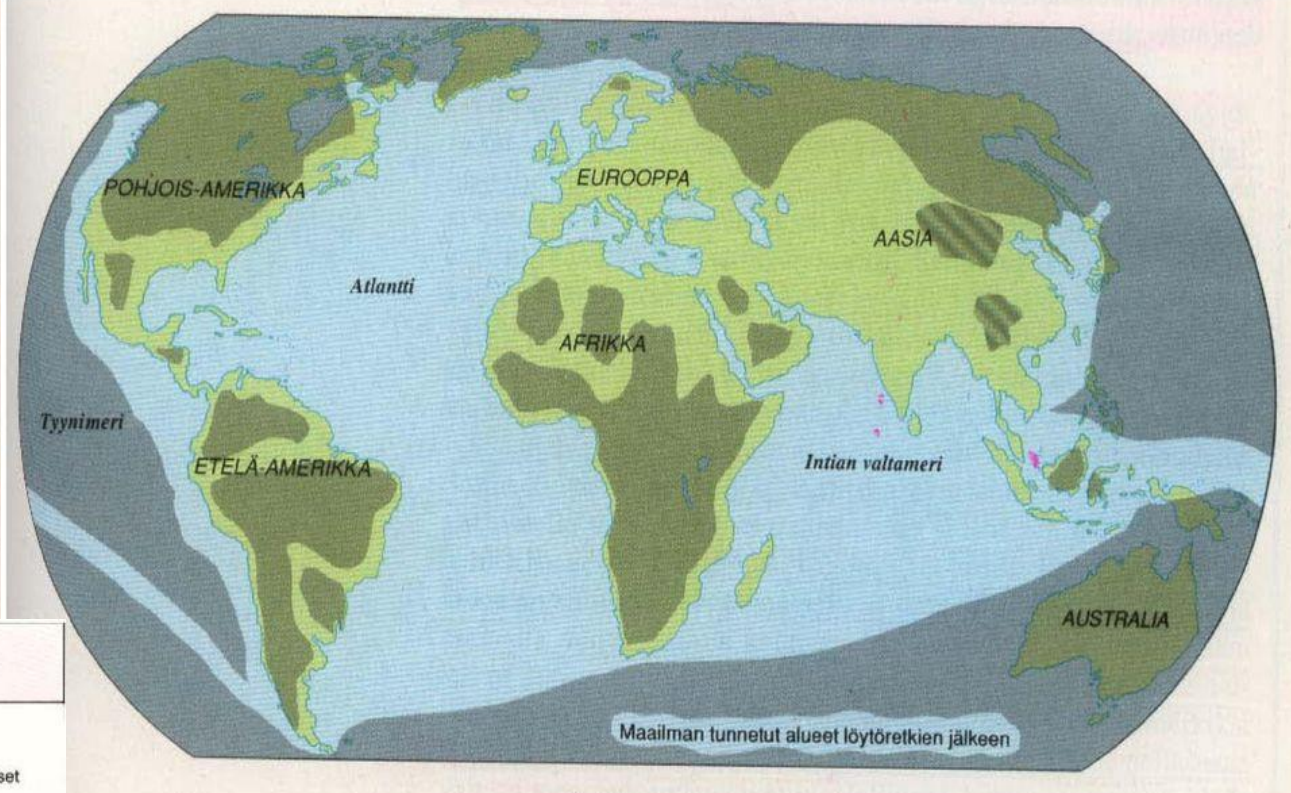
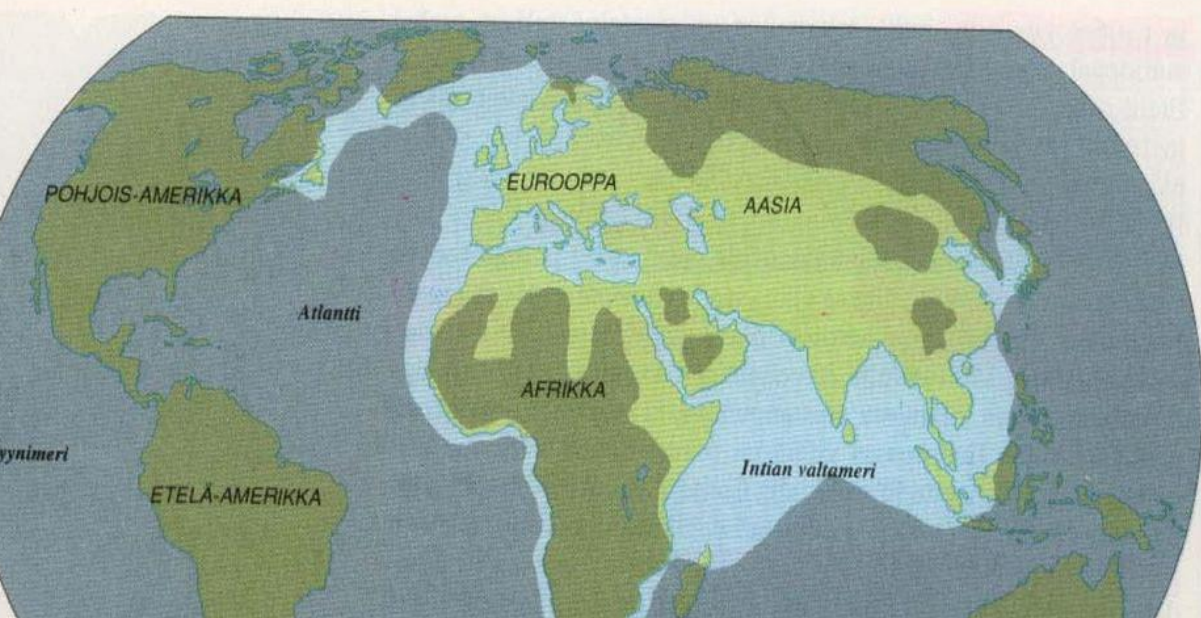
Kiitettävässä vastauksessa ymmärretään taide monipuolisesti ja annetaan esimerkkejä useammilta taiteen aloilta (maalauksista, kuvanveistosta, arkkitehtuurista). Kokelas käyttää annettua materiaalia vastauksessaan esimerkiksi tunnistamalla Konstantinuksen riemukaaren Botticellin maalauksesta tai erittelemällä siinä näkyviä muita antiikin taiteen piirteitä.

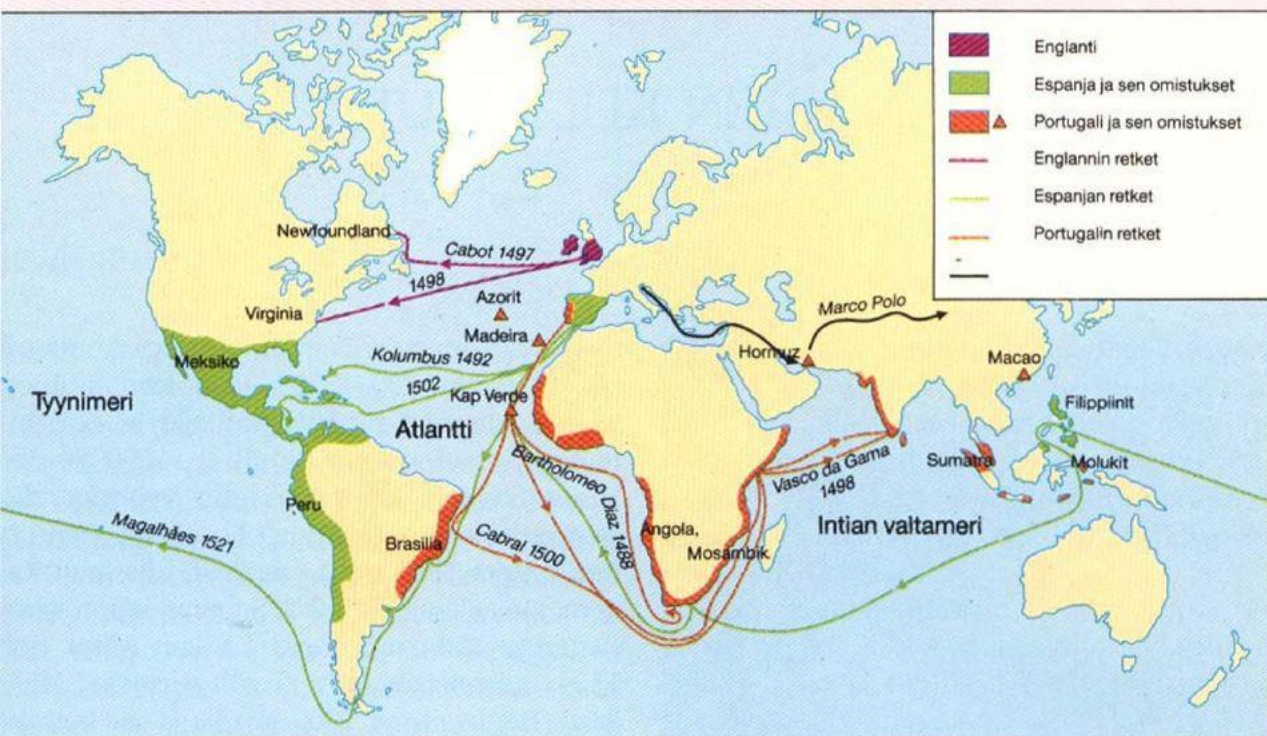
Sandro Botticelli, *Mooses rankaisee kapinoitsijoita* (1481). Sikstiiniläiskappeli, Vatikaanivaltio.

Konstantinuksen riemukaari. Rooma.

Ensimmäiset löytöretket ja siirtomaanomistukset

MAAILMAN TUNNETUT ALUEET LÖYTÖRETKIEN JÄLKEEN

- Miksi löytöretkiä tehtiin?
- Mitkä tekijät mahdollistivat löytöretkille lähtemisen?
- Mitä seurauksia löytöretkillä oli?

SYYT

- Parempien kauppayhteysien etsiminen
- Rikkauksien tavoittelu
- Valta-aseman kasvattaminen
- Maailman tunteminen
- Seikkailunhalu
- Kristinuskon levittäminen

MAHDOLLISTAJAT

- Tieteen kehitys (kartat, purjehdustekniikka)
- Renessanssin tuoma uskallus murtaa perinteitä
- Vauraat rahoittajat

Löytöretket

- 1400-1500-luvuilla
- Euroopasta uusiin maanosiin
- Meritse
- Etenkin Espanja ja Portugali

SEURAUKSET

- Maailmankuva tarkentuu
- Eurooppalaisia uusille mantereille (kolonialismi)
- Kuningashuoneiden rikastuminen → vahvemmat kansallisvaltiot
- Maailmankaupan kasvu → elintason nousu
- Amerikan väestöromahdus